

Lägesbild – hot mot Sveriges inre säkerhet

Pressbriefing den 17 februari 2023
Justitieminister Gunnar Strömmer

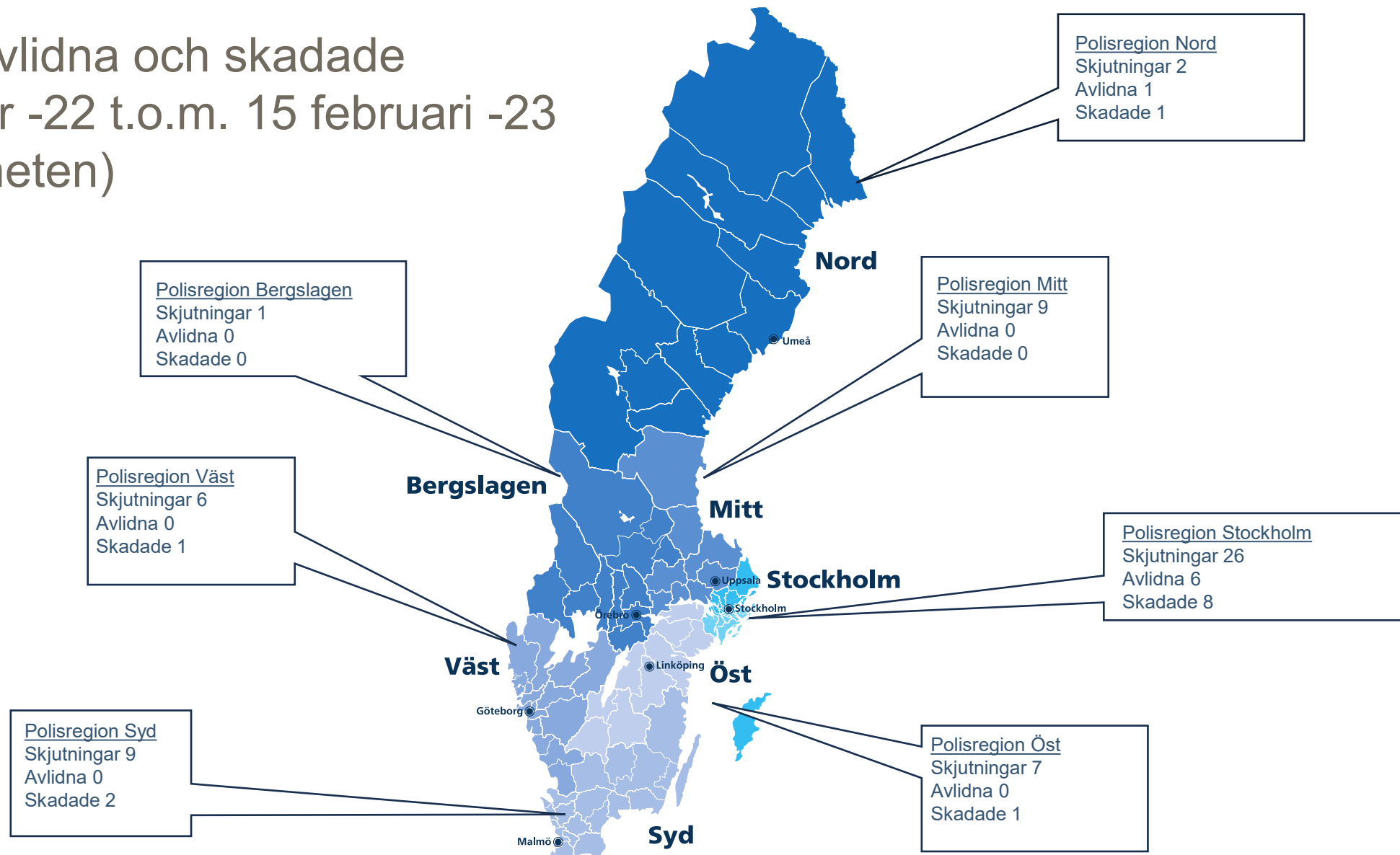
Tre huvudsakliga hot mot Sveriges inre säkerhet

- Ryssland, Kina och Iran agerar allt mer offensivt mot Sverige för att främja sina intressen.
- Förhöjt terrorhot (3) mot Sverige – Sverige bedöms vara ett mer prioriterat mål för terrorattentat.
- Grov organiserad brottslighet är ett hot mot det fria och öppna samhället.

Terrorism och våldsbejakande extremism

- Terrorhotet mot Sverige är för närvarande 3 på en 5-gradig skala.
- Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT) bedömer terrorhotnivån och chefen för Säkerhetspolisen beslutar. Bedömningarna syftar till att ge tidig förvarning om förändringar som kan kräva åtgärder.
- Hot från islamistiska, högerextrema, ensamagerande och framväxande anti-statliga rörelser.
- Säkerhetspolisen bedömer löpande hotet. Polismyndigheten vidtar åtgärder som ökad bevakning och andra trygghetsskapande åtgärder.

Skjutningar, avlidna och skadade från december -22 t.o.m. 15 februari -23 (Polismyndigheten)

Kraftig våldsvåg i Stockholm

- Sedan julhelgen har det vid 20 respektive 15 tillfällen inträffat skjutningar och sprängdåd i polisregion Stockholm.
- En exceptionell situation – hård belastning på polisen och andra.
- Kraftiga resursförstärkningar från andra delar av landet.
- Våldet har varit grovt och hänsynslöst. Många av de inblandade är mycket unga.

25 december – skjutning i Rinkeby

27 december – sprängning i Enskededalen

28 december – skjutningar i Gubbängen

28 december – sprängning i Farsta

31 december – sprängning i Rågsved

31 december – skjutning i Vällingby

2 januari – sprängning i Grimsta

2 januari – sprängning i Bagarmossen

4 januari – skjutning i Jordbro

5 januari – sprängning i Farsta

10 januari – skjutning i Kungsängen

12 januari – skjutning i Kallhäll

14 januari – skjutning i Märsta

16 januari – skjutning i Solna

17 januari – sprängning på Södermalm

18 januari – sprängning i Kista

19 januari – skjutning i Farsta

19 januari – skjutning i Husby

19 januari – sprängning i Årsta

20 januari – skjutning i Farsta

20 januari – skjutning i Solna

20 januari – skjutning i Tumba

20 januari – skjutning i Fruängen

21 januari – sprängning i Skarpnäck

21 januari – skjutning i Enskededalen

25 januari – skjutning Södertälje

26 januari – sprängning i Tullinge

27 januari – sprängning i Akalla

28 januari – skjutning i Skogås

29 januari – sprängning Upplands Bro

29 januari – sprängning Upplands Väsby

10 februari – skjutning i Fittja/Botkyrka

16 februari – skjutning i Bredäng

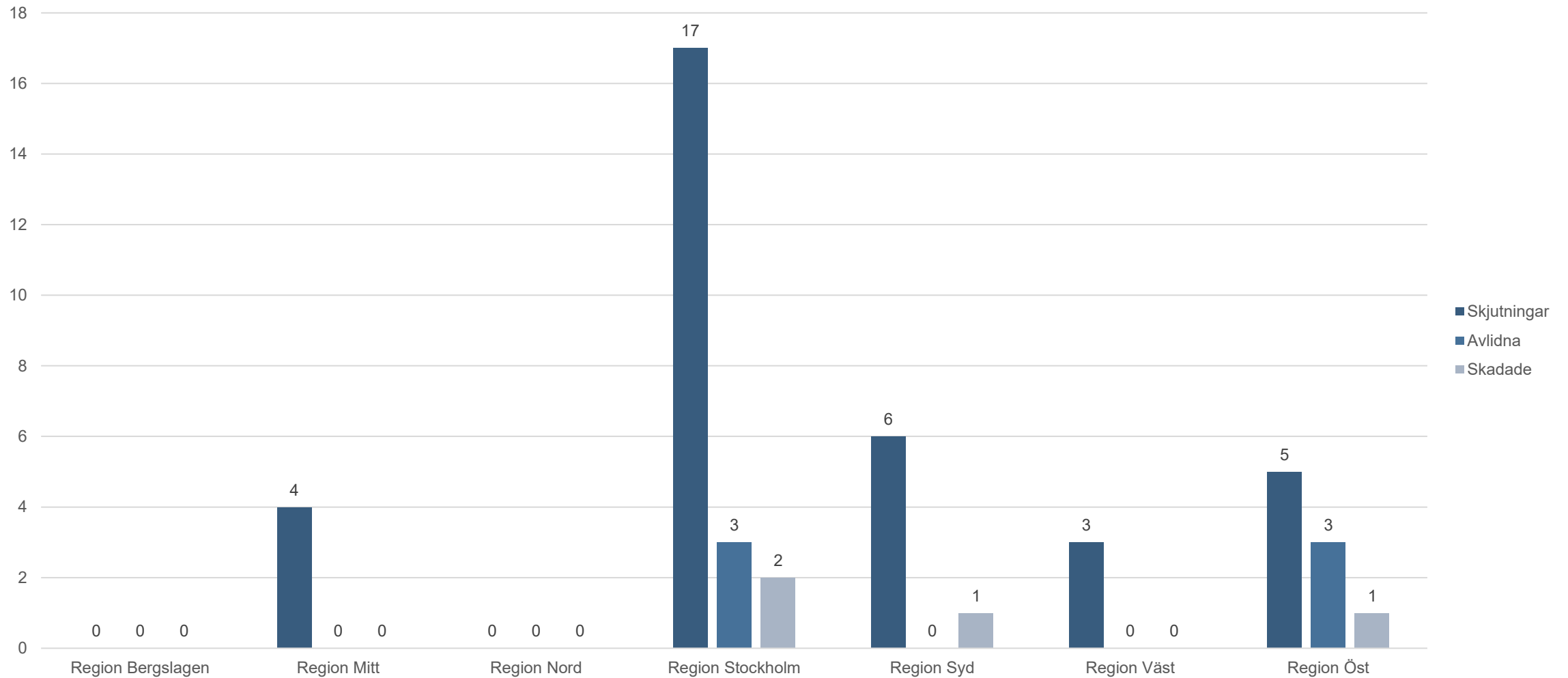
17 februari – skjutning i Tyresö

17 februari – sprängning i Södertälje

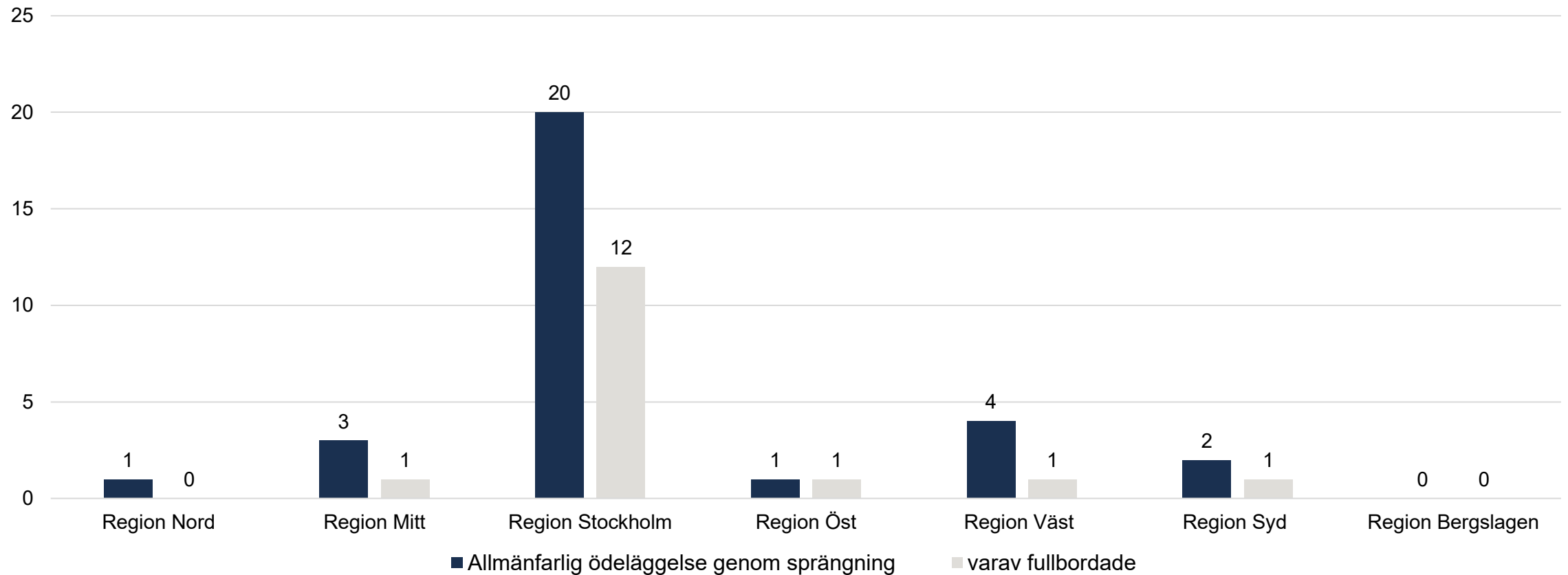
Källa: medieuppgifter

Januari 2023 - skjutningar, avlidna och skadade per polisregion

Januari 2023 – allmänfarlig ödeläggelse genom sprängning

Det grova våldets karaktär

- Våldet grovt och hänsynslöst – på nivåer som polisen inte sett tidigare.
- Gärningsmän skjuter med fler skott, med grövre vapen och i högre grad med avsikt att döda.
- Våldet utförs ”lokalt” – nu senast i Stockholm – men har tydliga kopplingar till andra delar av landet och utlandet.
- Inte längre bara ett storstadsproblem – cirka 40 procent av de dödliga skjutningarna bedömer Polismyndigheten skett på mindre orter.

Det grova våldets karaktär (forts.)

- Pengar och status är centrala drivkrafter – lojaliteter skiftar snabbt.
- Skjutningar sker på öppna platser, som vid torg, gallerior och stationer i kollektivtrafiken – påtaglig likgiltighet inför riskerna för utomstående.
- Gärningsmän och offer är allt yngre – cirka hälften av de misstänkta efter våldsvågen i Stockholm är under 18 år.

En systemhotande brottslighet

- Narkotikan är en central källa till finansiering – har fått konkurrens från t.ex. bedrägeribrott och välfärdsbrottslighet.
- Välfärdssystemen utnyttjas och urholkas – staten används som ”bankomat”.
- De största utbetalningarna från välfärdssystemen görs till företag, och kriminella använder företag som brottsverktyg.
- ID-missbruk och falsk folkbokföring används som medel för att begå brott och komma undan.
- Undandragande av skatter och avgifter genom t.ex. svart arbetskraft
- Parallella samhällsstrukturer och otillåten påverkan mot beslutsfattare i offentlig förvaltning, offentliga verksamheter och partier.

Behov och åtgärder

1. Omfattande budgetsatsningar på hela rättsväsendet
2. Stora satsningar på polisen
3. Nya och omarbetade nationella strategier
4. Rådet mot organiserad brottslighet
5. Effektivare verktyg och lagstiftning – särskilda insatser mot unga förövare

Omfattande budgetsatsningar på hela rättsväsendet

- Rättsväsendets myndigheter får kraftigt ökade anslag
- För den kommande treårsperioden – reformer i BP23 motsvarande nästan 5 miljarder kronor

Miljoner kronor	2023	2024	2025
Polismyndigheten	938	1 406	1 366
Säkerhetspolisen	166	306	366
Åklagarmyndigheten	168	281	355
Ekobrottsmyndigheten	49	107	107
Sveriges Domstolar	36	80	170
Kriminalvården	3,5	3,5	2 361
Brottsförebyggande rådet	48	73	103
Rättsmedicinalverket	7	7	7
Brottsoffermyndigheten	9	9	9
Totalt	1 425	2 273	4 844

Stora satsningar på polisen

- Kraftigt ökade anslag till Polismyndigheten
- Regleringsbrev 2023 – fokus på effektivitet och kärnverksamhet
- Uppdrag att fyrdubbla antalet bevakningskameror
- Förstärkning av NFC
- Särskilt uppdrag om ökad operativ förmåga – fokus grova brott med koppling till kriminella nätverk (NOA, NFC och utredningsverksamheten)

Foto: Polismyndigheten

Nya och omarbetade nationella strategier tas fram

- Terrorism – den befintliga strategin uppdateras
- Våldsbejakande extremism – den befintliga strategin uppdateras
- Organiserad brottslighet – ny strategi tas fram inom ramen för rådet mot organiserad brottslighet
- Förebyggande – nytt brottsförebyggande åtgärdsprogram

Rådet mot organiserad brottslighet

- Inrättades genom regeringsbeslut 15 december 2022
- Permanenta medlemmar: Justitieministern, samordnande statssekreterare i Justitiedepartementet, statssekreterare i Finansdepartementet, rikspolischefen, chefen för Polismyndighetens operativa avdelning, riksåklagaren, generaldirektören för Ekobrottsmyndigheten, generaltulldirektören, generaldirektören för Skatteverket
- Syfte: Stärka och effektivisera det samlade arbetet mot den organiserade brottsligheten under 18 månader
- Särskild uppgift: Ta fram nationell strategi mot organiserad brottslighet
- Första möte 18 januari – tidigare lades med anledning av våldsvågen i Stockholm

Rådets nästa möte: Fokus på barn och unga

- Nästa möte: Tisdagen den 21 februari
- Inbjudna (utöver stående medlemmar): Generaldirektörerna för Brottsförebyggande rådet (Brå), Kriminalvården, Skolverket, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd och VD för Sveriges kommuner och regioner
- Fokus: Brottsförebyggande arbete och åtgärder när barn och unga hamnar i kriminalitet

Effektivare verktyg och lagstiftning

- System med anonyma vittnen, utvärdering av kronvitnesssystemet och stärkt sekretess under förundersökning (utredning beslutad 19 december 2022)
- Tidsbegränsade visitationszoner (utredning beslutad 19 december 2022)
- Kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete regleras i lag (proposition beslutad 22 december 2022)
- Ny huvudregel i sekretesslagstiftningen – myndigheter ska bli skyldiga att dela information med brottsbekämpande myndigheter (tilläggsdirektiv beslutade den 26 januari 2023)
- Skärpta straff för brott i kriminella nätverk (proposition beslutad 26 januari 2023)
- Utökade polisiära befogenheter i gränsnära områden (lagrådsremiss beslutad 16 februari 2023)
- Utökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel och preventiva tvångsmedel (lagrådsremiss under våren, respektive tilläggsdirektiv beslutade den 26 januari 2023).
- En reformerad förverkandelagstiftning– större möjligheter att ta brottsvinster (lagrådsremiss i närtid).

Särskilda insatser avseende unga förövare

- Förbättrade åtgärder när barn misstänks för brott, t.ex. ska fler brott som barn under 15 år misstänks för utredas av polis (lagrådsremiss beslutad 26 januari 2023)
- Sänkt åldersgräns från 15 till 12 år för socialtjänstens öppna insatser till barn utan vårdnadshavares samtycke (proposition beslutad 16 februari 2023)
- Ungdomskriminalitetsnämnder (tilläggsdirektiv beslutade 16 februari)
- Frihetsberövande påföljder för unga (utredning ska redovisas i augusti 2023)
- Sänkt straffmyndighetsålder och avskaffad ungdomsrabatt (arbete med utredningsdirektiv pågår)
- Hemliga tvångsmedel mot personer under 15 år (arbete med utredningsdirektiv pågår)

Behov och åtgärder

1. Omfattande budgetsatsningar på hela rättsväsendet
2. Stora satsningar på polisen
3. Nya och omarbetade nationella strategier
4. Rådet mot organiserad brottslighet
5. Effektivare verktyg och lagstiftning – särskilda insatser mot unga förövare

Lägesbild - hot mot Sveriges inre säkerhet

Pressbriefing den 17 februari 2023
Justitieminister Gunnar Strömmer

